

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2027

(skrajne daty)

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Poetyka
Kod przedmiotu*	IC2/18
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Teorii i Antropologii Literatury
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	Studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, semestr 1
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Prof. dr hab. Stanisław Uliasz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Stanisław Uliasz prof. dr hab. Jolanta Pasterska dr hab. Wojciech Birek, prof. UR dr hab. Arkadiusz Luboń, prof. UR

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	Liczba pkt. ECTS
1	30	-	-	-	-	-	-	30	5

1.2. Sposób realizacji zajęć

Xzajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Egzamin (wykład); zaliczenie z oceną (ćwiczenia)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowe wiadomości i kompetencje z zakresu wiedzy o literaturze i budowy dzieła literackiego, nabyte podczas nauki na wcześniejszych etapach edukacji.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1.	Zapoznanie studentów z podstawami wiedzy teoretycznoliterackiej – terminologią, typami czynności badawczych.
C2.	Znajomość struktury dzieła literackiego, wiedza o rodzajach i gatunkach literackich oraz o kategoriach estetycznych.
C3.	Zapoznanie studentów z naukowymi i metodologicznymi podstawami analizy tekstu literackiego; identyfikacja składników językowo-stylistycznych, tematologicznych i aspektów genologicznych dzieła literackiego.
C4.	Rozpoznawanie funkcji elementów w dziele, rozróżnianie stylów, konwencji i poetyk.
C5.	Samodzielna ocena wartości dzieła literackiego.
Cele zajęć warsztatowych: zajęcia warsztatowe stanowią uzupełnienie wykładu.	
C6.	Wdrożenie studentów do stosowania aparatury pojęciowej i metodologicznej z zakresu poetyki w praktyce badawczej.
C7.	Doskonalenie w praktyce naukowej analizy i interpretacji dzieła literackiego oraz metod samodzielnej pracy z tekstem literackim i naukowym i prawidłowego wnioskowania i interpretowania tekstów.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka poprawnie przywołuje terminologię z zakresu teorii dzieła literackiego ze świadomością jej użyteczności w działaniach literaturoznawczych o charakterze analitycznym, syntetycznym i interpretacyjnym;	K_W02
EK_02	student/ka przywołuje i porządkuje poznane na zajęciach informacje z zakresu stylistyki, genologii, teorii wiersza, tematologii i budowy świata przedstawionego dzieła literackiego;	K-W02, K-W07
EK_03	student/ka zna metodologiczne podstawy analizy i interpretacji tekstu literackiego i poprawnie stosuje je do badanych tekstów;	K_W07
EK_04	student/ka dba o precyzję oraz poprawność logiczną i językową formułowanych sądów i zachowuje krytycyzm wobec poznawanych poglądów i teorii.	K_W07
EK_05	Student/ka właściwie porządkuje i charakteryzuje rozpoznane w badanych utworach literackich środki stylistyczne, określa ich budowę i przynależność genologiczną;	K_U02
EK_06	student/ka dokonuje poprawnych analiz i interpretacji tekstów literackich;	K_U02
EK_07	student/ka potrafi dobrać metody i narzędzia badawcze oraz dokonać prezentacji opracowanych zagadnień w sposób, umożliwiający rozwiązywanie problemów	K_U04

	literaturoznawczych;	
EK_08	student/ka poprawnie posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami z zakresu teorii dzieła literackiego.	K_U04
EK_09	Student/ka rozumie możliwości zastosowania metodologii badań literackich w zakresie poetyki do rozwiązywania problemów naukowych.	K_K01

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Przedmiot, zakres i odmiany poetyki – 1 g.
2. Zadania wersologii, genologii, stylistyki i tematologii – 1 g.
3. Dzieło literackie jako struktura – 1 g.
4. Dzieło literackie jako tekst – 1 g.
5. Funkcje dzieła literackiego – 2 g.
6. Kategoria literackości – 1 g.
7. Język i styl – 1 g.
8. Z dziejów języka artystycznego. Wybrane odmiany stylistyczne tekstów literackich – 2 g.
9. Wybrane problemy z zakresu języka poetyckiego (słotwórcze i fleksyjne środki ylistyczne; frazeologia jako tworzywo współczesnej poezji) – 2 g.
10. Wiersz – wers – werset – 1 g.
11. Istota wierszowej organizacji w świetle tradycyjnej i nowszej wersologii – 2 g.
12. Historia i semantyka form wierszowych – 2 g.
13. Heksametr antyczny – heksametr polski – 2 g.
14. Wiersz współczesny – 2 g.
15. Kompozycja utworu literackiego – 1 g.
16. Budowa świata przedstawionego – 1 g.
17. Problem klasyfikacji rodzajowej i gatunkowej literatury – 2 g.
18. Gatunek w ujęciu literaturoznawczym i lingwistycznym – 2 g.
19. Analiza, interpretacja, wartościowanie – charakterystyka kluczowych działań historyka literatury – 2 g

B. Problematyka zajęć warsztatowych

Treści merytoryczne
1. Zagadnienia organizacyjne: prezentacja zakresu materiałów, podręczników i określenia zasad zaliczenia przedmiotu – 2 g.
2. Zagadnienia ogólne poetyki: definicja dzieła literackiego, wyznaczniki literackości – 2 g.
3. Stylistyka: wprowadzenie do stylistyki, pojęcie stylu, klasyfikacja stylów – 2 g.
4. Stylistyka: przegląd środków stylistycznych na wybranych przykładach – praca z tekstami literackimi – 6 g.
5. Kolokwium ze stylistyki – 2 g.
6. Wersologia: definicja wiersza, podstawowe pojęcia wersologii – 2 g.
7. Wersologia: przegląd form wiersza i ich charakterystyka na wybranych przykładach – praca z tekstami literackimi – 6 g.
8. Świat przedstawiony dzieła literackiego – charakterystyka na wybranych przykładach – praca z tekstami literackimi – 2 g.

9. Genologia: pojęcie rodzaju i gatunku literackiego, wyznaczniki przynależności rodzajowej dzieł literackich – 2 g.
10. Przegląd i charakterystyka form genologicznych literatury - na wybranych przykładach - praca z tekstami literackimi – 2 g.
11. Kolokwium zaliczeniowe z wersologii i genologii – 2 g.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, prezentacja

Zajęcia warsztatowe: analityczna i interpretacyjna praca z tekstem literackim, dyskusja problemowa; zajęcia odbywają się z użyciem środków audiowizualnych.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Kolokwia, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Wykład, zw.
EK_02	Kolokwia, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Wykład, zw.
EK_03	Kolokwia, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Wykład, zw.
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Zw.
EK_05	Kolokwia, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Wykład, zw.
EK_06	Kolokwia, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Wykład, zw.
EK_07	obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Zw.
EK_08	Kolokwia, egzamin pisemny, obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Wykład, zw.
EK_K09	Obserwacja w trakcie zajęć; praca roczna*	Zw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zajęcia warsztatowe: Ocena formatywna:

F01. Punktowanie aktywności na zajęciach oraz zrozumienia omawianej tematyki - w skali od 0 do 10 pkt.

F02. Oceny z dwu kolokwiów sprawdzających wg. uzyskanej punktacji:

50-60% punktów - ocena dostateczna; powyżej 60-70% - ocena + dostateczna; powyżej 70-80% - ocena dobra; p powyżej 80-90% - ocena +dobra; powyżej 90-100% - ocena bardzo dobra. Ocena podsumowująca:

Łączna ocena z kolokwiów, aktywności i frekwencji w zajęciach: P01.

Dwa kolokwia – każde po 40% ostatecznej oceny.

P02. Aktywny udział w zajęciach: 10% ostatecznej oceny.

P03. Frekwencja w zajęciach: 10% ostatecznej oceny.

Wykład – ocena podsumowująca: egzamin pisemny lub ustny z pytaniami otwartymi – ocena w zależności od punktacji, uzyskanej podczas egzaminu:

50-60% punktów - ocena dostateczna; powyżej 60-70% - ocena + dostateczna; powyżej 70-80% - ocena dobra; p powyżej 80-90% - ocena +dobra; powyżej 90-100% - ocena bardzo dobra.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30 W + 30 Cw = 60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (<u>udział w konsultacjach, egzaminie</u>)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta(<u>przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.</u>)	60
SUMA GODZIN	125
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Bernacki M., Pawlus M., *Słownik gatunków literackich*, wyd. 3 zmienione, Bielsko-Biała 2000.

Chrzastowska B., Wyślouch S., *Poetyka stosowana oraz Wiadomości z teorii literatury w analizie literackiej*, wyd. dowolne.

Głowiński M., Okopień – Sławińska A., Sławiński J, *Zarys teorii literatury*, wyd. najnowsze. Handtke R. *Poetyka dzieła literackiego*, Warszawa 2008.

Korwin-Piotrowska D., *Poetyka. Przewodnik po świecie tekstów*, Kraków 2011.

Kulawik A., *Poetyka*, wyd. dowolne.

Mayenowa M. R., *Poetyka teoretyczna*, Wrocław 1979.

Pszczółowska L, *Wiersz polski. Zarys historyczny*, Wrocław 1997.

Słownik rodzajów i gatunków literackich, red. G. Gazda, Kraków 2006.

Słownik terminów literackich, red. J. Sławiński, wyd. 2 poprawione i rozszerzone, Wrocław 1988 - lub wyd. następne.

Literatura uzupełniająca:

(obowiązuje przynajmniej jeden tekst z każdego działu lub przedstawionego w spisie problemu)

1. Zagadnienie języka poetyckiego. Język jako system, zagadnienie stylu, funkcje języka, funkcja poetycka:

Jakobson R., *Poetyka w świetle językoznawstwa*. „Pamiętnik Literacki” 1960, z. 2, lub [w:]

Współczesna teoria badań literackich za granicą, t. 2, Kraków 1976 s. 22-68, lub [w tegoż:] *W poszukiwaniu istoty języka*, t. 2, Warszawa 1989.

Mayenowa M. R., *Pojęcie języka poetyckiego i pojęcie stylu*, [w:] *Problemy teorii literatury*, seria 3: *Prace z lat 1975-1984*, red. H. Markiewicz, Wrocław 1988, lub [w:] *Z zagadnień języka artystycznego*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze”, z. 54, Kraków 1977.

Faryno J., *O języku poetyckim*, „Pamiętnik Literacki” 1972, z. 2.

Fónagy I., *Język poetycki – forma i funkcja*, [w:] *Studia z teorii. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, red. M. Głowiński, H. Markiewicz, Wrocław 1977.

2. Organizacja warstwy brzmieniowej tekstu literackiego:

Pszczółowska L., *Instrumentacja głoskowa*, Wrocław 1977.

Przewodnik po stylistyce polskiej, red. S. Gajda, Opole 1995.

3. Leksyka poetycka. Słowa-kłucze:

Wyka K., *Słowa-kłucze*, [w tegoż:] *O potrzebie historii literatury*, Warszawa 1969.

4. Tropy stylistyczne oraz ich rodzaje. Trzy teorie metafory. Trójkąt metaforyczny. Pojęcie pola semantycznego. Kategorie estetyczne oraz zagadnienie tonacji:

Black M., *Metafora* [w:] *Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, red. M. Głowiński, H. Markiewicz, Wrocław 1977.

B. Chrzęstowska, *Bariera muz – język utworów literackich*, [w:] *Lektura i poetyka*, Warszawa 1987, s. 313–358.

Clayborough A., *Z problemów teorii groteski*, „Przegląd Humanistyczny” 1981, nr 1/2. Sayers

D. L., *O pisaniu i czytaniu utworów alegorycznych*, „Pamiętnik Literacki” 1975, z. 3. Muecke D.

S., *Ironia – podstawowe klasyfikacje*, „Pamiętnik Literacki” 1986, nr 1.

Ricoeur P.: *Metafora i symbol*, [w tegoż:] *Język, tekst, interpretacja. Wybór pism*, Warszawa 1989.

Sławińska I., *Tragizm czy odor metaphysicus*, [w tejże:] *Teatr w myśli współczesnej*, Warszawa 1990.

Weinrich H., *Semantyka śmiałej metafory*, [w:] *Studia z teorii. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, red. M. Głowiński, H. Markiewicz, Wrocław 1977.

Zgorzelski A., *O funkcjonalnym pojmowaniu tropów. Propozycje (kategorie opisowe tekstów literackich)*, „Teksty” 1976, z. 2.

Hutnikiewicz A., *Żeromski*, Warszawa 1987, s. 444 i n. (rozważania o tonacji).

5. Stylistyczne aspekty składni:

Górny W., *O stylistycznej interpretacji składni*, [w:] *Stylistyka polska. Wybór tekstów*, Warszawa 1973.

Klemensiewicz Z., *Problematyka składniowej interpretacji stylu*, [w:] *Składnia, stylistyka, pedagogika językowa*, red. A. Kałkowska, Warszawa 1982.

Ziomek J., *Retoryka opisowa*, Wrocław 1990 [tu rozdz. 8].

6. Budowa i kompozycja dzieła literackiego (motyw, wątek, fabuła, akcja, topos, temat, postać, czas, przestrzeń):

Hutnikiewicz A., *Żeromski*, Warszawa 1987, s. 388-390.

Sławiński J., *Przestrzeń w literaturze. Elementarne rozróżnienia i wstępne oczywistości*, [w:] *Przestrzeń i literatura*, Wrocław 1978, oraz [w tegoż:] *Próby teoretycznoliterackie*, Warszawa 1992.

Bartoszyński K., *Problem konstrukcji czasu w utworach epickich*, [w:] *Problemy teorii literatury. Seria 2*, red. H. Markiewicz, wyd. 2, Wrocław 1987.

Kuźma E.: *Zniekształcenie postaci literackiej wywołane językiem teoretycznym zastosowanym do jej opisu*, [w:] *Autor – podmiot literacki – bohater*, Wrocław 1983.

Markiewicz H., *Postać literacka i jej badanie*, [w tegoż:] *Wymiary dzieła literackiego*, Kraków 1984, lub [w:] *Autor – podmiot literacki – bohater*, Wrocław 1983.

7. Narracja a wypowiedzi postaci. Mowa zależna, mowa niezależna, pozornie zależna: Maeynowa M. R., *Poetyka teoretyczna*, Wrocław 1979, s. 287–305.

K. Wóycicki, *Z pogranicza gramatyki i stylistyki*, [w:] *Stylistyka teoretyczna w Polsce.*, red. K. Budzyk, Warszawa 1946.

8. Rodzaje literackie i ich wyznaczniki. Narrator i narracja, podmiot liryczny. Tekst dramatu a widowisko teatralne. Trzy teorie dramatu: literacka, teatralna oraz teoria „przekładu”: Michałowska T., *Rodzaje czy rodzaj? Problemy taksonomii literackiej*, „Pamiętnik Literacki” 1986, z. 1. Przedruk: *Mediaevalia i inne*, Warszawa 1998 - oraz [w:] *Problemy teorii literatury*, seria 4, red. H. Markiewicz, Wrocław 1998.

Skwarczyńska S., *Zagadnienie dramatu*, [w:] *Wprowadzenie do nauki o teatrze*, t. 1: *Dramat – teatr*. Wrocław 1976 - oraz [w:] *Problemy teorii dramatu i teatru*, Wrocław 1988.

Sławińska I., *Czytanie dramatu*, [w tejże:] *Odczytywanie dramatu*, Warszawa 1988. Sławiński J., *O kategorii podmiotu lirycznego*, [w:] *Genologia polska*, Warszawa 1983 - lub [w tegoż:] *Dzieło – język – tradycja*, Kraków 1998.

Jasińska M., *Narrator w powieści. Zarys problematyki badań*, [w:] *Genologia polska. Wybór tekstów*, Warszawa 1983 - oraz [w:] *Problemy teorii literatury*, seria 1, red. H. Markiewicz, Wrocław 1987.

Zgorzelski Cz., *Historycznoliterackie perspektywy genologii w badaniach nad liryką*, [w:] *Genologia polska. Wybór tekstów*, Warszawa 1983.

9. Gatunek literacki – podstawy teoretyczne, taksonomia, ujęcie historycznoliterackie, gatunek w krytyce i komunikacji literackiej (autor – czytelnik). Sytuacja współczesnej genologii: Głowiński M., *Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej*, [w:] *Genologia polska. Wybór tekstów*, Warszawa 1983.

Krajewska A., *Dramat genologii – o gatunkach współczesnego dramatu*, [w:] *Od dokumentacji do teorii, od teorii do interpretacji*, Warszawa 2000.

Opacki I., *Krzyżowanie się postaci gatunkowych jako wyznacznik ewolucji poezji*, [w:] *Problemy teorii literatury*, seria 1, red. H. Markiewicz, Wrocław 1965, 1987.

Ossowska D., *Współczesne pytanie o gatunek. Genologia i konteksty*, Olsztyn 1996.

Sawicki S., *Gatunek literacki: pojęcie klasyfikacyjne, typologiczne, politypiczne?*, [w:] *Problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa*, red. H. Markiewicz i J. Sławiński, Kraków 1976.

Sporne i bezsporne problemy współczesnej wiedzy o literaturze, red. W. Bolecki i R. Nycz, Warszawa 2002 (tu: B. Witosz, *Gatunek – sporny (?) problem współczesnej refleksji tekstologicznej*, s. 268 – 284).

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej